

УДК 37.014.5:316.6:378

DOI: [10.35619/pse.vi4.69](https://doi.org/10.35619/pse.vi4.69)

Юрій ЛІННІК

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін
КЗВО «Рівненська медична академія»,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0002-0203-2714
e-mail: future.of.ukraine87@gmail.com

Оксана ДОВГАЛЕЦЬ

кандидат історичних наук,
доцент кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін
КЗВО «Рівненська медична академія»,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0009-0004-5438-4801
e-mail: DovgaletsO@gmail.com

СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ РІВНЕНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ

Анотація. У статті розглядаються основні проблеми та виклики, з якими зіштовхується процес викладання суспільно-гуманітарних дисциплін у медичних закладах освіти, зокрема в Рівненській медичній академії. Висвітлюються питання недостатньої мотивації здобувачів освіти до вивчення цих дисциплін, необхідності оновлення навчальних програм відповідно до сучасних соціальних і технологічних викликів, а також проблеми, пов'язані з пасивністю здобувачів під час обговорення складних соціальних і етичних питань. У статті також виокремлюються важливості сутності розвитку навичок критичного мислення, медіаграмотності та ефективної комунікації для майбутніх медичних фахівців, що є актуальними для прийняття етичних рішень та роботи з пацієнтами.

Особливу увагу приділено інтерактивним методам навчання, зокрема: кейс-методу, рольовим іграм, проектному навчанню та мозковому штурму, які сприяють розвитку критичного мислення, командної роботи та навичок комунікації у здобувачів. Автори підкреслюють необхідність інтеграції сучасних освітніх технологій та міждисциплінарного підходу для підвищення зацікавленості здобувачів освіти у вивченні гуманітарних дисциплін. Це дозволить не лише глибше засвоїти теоретичні знання, але й розвивати важливі практичні навички, які допоможуть їм стати свідомими та відповідальними медичними фахівцями.

У статті також зазначено, що викладання гуманітарних дисциплін повинно формувати ціннісні орієнтації майбутніх медичних працівників, сприяти розвитку емпатії, етичного мислення та ефективної комунікації, що є важливими складовими професійної діяльності лікаря. Оновлення змісту навчальних програм, використання сучасних методик та стимулювання критичного мислення дозволять майбутнім медичним працівникам глибше

розуміти соціокультурні та етичні аспекти медицини, що, в свою чергу, сприятиме підготовці висококваліфікованих лікарів, здатних працювати з пацієнтами в умовах сучасного світу.

Ключові слова: суспільно-гуманітарні дисципліни, професійні навички, соціальні навички, вища освіта, критичне мислення, комунікація, емоційний інтелект, інтерактивні методи навчання, педагогічні інновації, професійна підготовка.

Постановка проблеми. У сучасному світі, що характеризується швидкими соціокультурними трансформаціями, глобалізацією та інформатизацією, перед вищою освітою постає завдання не лише надання фахових знань, а й формування в здобувачів освіти соціальних та професійних навичок. Суспільно-гуманітарні дисципліни у цьому процесі відіграють провідну роль, оскільки сприяють розвитку критичного мислення, комунікативних здібностей, емоційного інтелекту та соціальної відповідальності. Попри визнання їхньої важливості, в освітньому середовищі спостерігаються певні проблеми, пов'язані з недостатньою інтеграцією суспільно-гуманітарних знань у професійну підготовку, фрагментарністю викладання та орієнтацією на теоретичний матеріал без достатнього практичного складника. Це знижує ефективність розвитку в здобувачів освіти м'яких навичок (soft skills), що, зі свого боку, впливає на їхню конкурентоспроможність на ринку праці та здатність адаптуватися до змінних соціально-економічних умов.

Аналіз останніх досліджень із проблеми. Питання значення суспільно-гуманітарних дисциплін у формуванні соціальних і професійних навичок студентів є предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних учених у галузях педагогіки, психології, соціології та філософії освіти. Зокрема, у своїх дослідженнях В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень наголошують, що соціально-гуманітарні дисципліни сприяють формуванню цілісного світогляду, моральних орієнтирів та громадянської відповідальності, а також відіграють значну роль у формуванні критичного мислення, здатності аналізувати складні соціальні явища та адаптуватися до швидких змін у суспільстві.

Наукові дослідження вчених-педагогів О. Пометун, Ю. Лукаш, О. Зотової-Садило, а також О. Савченко та Л. Ващенко вказують на необхідність інтерактивного навчання, міждисциплінарних підходів і використання проєктної методики для підвищення ефективності суспільно-гуманітарної освіти. Приміром, активне залучення здобувачів освіти до дискусій, кейс-методів та симуляційних вправ сприяє розвитку їхньої професійної мобільності та адаптивності. Водночас, Ю. Лукаш наголошує, що процес вивчення соціально-гуманітарних дисциплін сприяє формуванню професійно-комунікативної компетентності здобувачів, допомагає набутти необхідних знань і навичок для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Дослідження І. Махновської та І. Круковської підтверджують, що суспільно-гуманітарна підготовка є важливим чинником успішного формування професійних компетентностей майбутніх медичних працівників. Науковці

зазначають, що такі дисципліни сприяють розвитку навичок командної роботи, прийняття рішень та емоційної стійкості, що є пріоритетними для успішної діяльності в медичній сфері. Аналогічної думки дотримується і С. Гордійчук, яка наголошує на необхідності розвитку комунікативних навичок, стресостійкості та лідерських якостей у майбутніх медичних працівників.

Відомі педагоги Ж. Богдан, Н. Серета та Т. Солодовник аналізують питання формування комунікативної компетентності у здобувачів освіти закладів вищої освіти. Дослідники підкреслюють, що ефективно викладання суспільно-гуманітарних дисциплін сприяє не лише набуттю знань, а й розвитку навичок взаємодії, що є необхідними у професійній діяльності. Водночас О. Шевченко акцентує увагу на гуманістичному та особистісно-орієнтованому підходах в освітньому процесі, які забезпечують глибше розуміння соціальних механізмів і сприяють формуванню особистісних якостей майбутніх фахівців.

Важливі аспекти впливу суспільно-гуманітарних дисциплін на здобувачів освіти досліджували також Л. Карамушка, яка аналізувала їхню роль у розвитку психологічної стійкості, а Н. Бібік акцентувала увагу на значенні міждисциплінарного підходу в гуманітарній освіті.

Однак аналіз літератури вказує на низку аспектів, що залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, потребує глибшого аналізу питання впливу конкретних суспільно-гуманітарних дисциплін на розвиток окремих професійних навичок майбутніх медиків та важливим залишається питання адаптації методик викладання суспільно-гуманітарних дисциплін для забезпечення їхньої максимальної ефективності.

Мета статті – проаналізувати роль суспільно-гуманітарних дисциплін у формуванні професійних і соціальних навичок здобувачів освіти Рівненської медичної академії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Суспільно-гуманітарна освіта відіграє чи не найважливішу роль у підготовці майбутніх фахівців Рівненської медичної академії, оскільки сприяє формуванню не лише професійних знань, а й соціальних та етичних компетентностей, необхідних для медичної практики. Ці дисципліни забезпечують розвиток загальнокультурної обізнаності, морально-етичних орієнтирів та соціальної відповідальності майбутніх лікарів і медичних працівників.

Суспільно-гуманітарні дисципліни у Рівненській медичній академії формують всебічно розвинену особистість, здатну критично осмислювати інформацію, аналізувати соціальні процеси та ефективно взаємодіяти з пацієнтами, колегами і суспільством. Вони охоплюють такі напрями, як філософія, соціологія, психологія, етика, культурологія, історія та релігієзнавство, що вивчають суспільство, культуру й людину у контексті медичної діяльності.

Як визначено концепцією гуманістичної освіти (І. Зязюн, В. Андрущенко, В. Кремень), суспільно-гуманітарні дисципліни є засобом розвитку особистості, формуючи її світогляд, моральні цінності та соціальні компетенції [4, с.18]. Для студентів-медиків це особливо важливо, оскільки медицина вимагає не лише наукової обґрунтованості, а й високого рівня емпатії, етичності та відповідальності у ставленні до пацієнтів. Вивчення суспільно-гуманітарних дисциплін сприяє саморозвитку, рефлексії та усвідомленню професійної ролі майбутнього лікаря.

Попри те, що суспільно-гуманітарні дисципліни інколи розглядаються як додаткові в медичній освіті, вони безпосередньо впливають на якість підготовки здобувачів освіти Рівненської медичної академії. Вони допомагають формувати світоглядні орієнтації, сприяють осмисленню фундаментальних питань людського буття, соціальних процесів і морально-етичних норм. Завдяки вивченню філософії, соціології, культурології, релігієзнавства, етики та психології студенти-медики розвивають усвідомлення основних цінностей сучасного суспільства та їхньої ролі у медичній професії.

Одним із найважливіших аспектів суспільно-гуманітарної освіти є розвиток критичного мислення, що дозволяє студентам-медикам аналізувати соціокультурні явища, розрізняти об'єктивну інформацію від маніпуляцій, формувати власну позицію та аргументовано її відстоювати [8, с.97]. Це критично важливо в умовах сучасного інформаційного суспільства, де медицина зіштовхується з проблемою поширення міфів та дезінформації.

Суспільно-гуманітарна освіта також сприяє формуванню громадянської свідомості та соціальної відповідальності здобувачів освіти Рівненської медичної академії. Ознайомлення з концепціями демократії, прав людини, соціальної справедливості та етичних норм допомагає майбутнім медикам краще усвідомлювати свої професійні обов'язки та роль у суспільстві. Це позитивно впливає на розвиток активної громадянської позиції та готовність до участі в соціальних ініціативах, волонтерстві і благодійності.

Важливим є також вплив суспільно-гуманітарних дисциплін на морально-етичний розвиток студентів-медиків. Вони допомагають осмислювати поняття добра і зла, справедливості й відповідальності, гуманізму і толерантності. Вивчення історії медицини, філософських вчень та етичних кодексів лікаря формує глибше розуміння етичних дилем, з якими майбутні медики можуть зіткнутися у професійній діяльності.

Суспільно-гуманітарні дисципліни розвивають соціальні навички студентів-медиків, необхідні для ефективної комунікації з пацієнтами, колегами та суспільством. Вони допомагають розвитку комунікативної компетентності, критичного мислення, емоційного інтелекту та здатності до ефективної взаємодії. Зокрема, здобувачі освіти навчаються чітко та аргументовано

висловлювати власні думки, аналізувати різні точки зору та конструктивно вести діалог, що є основою лікарської етики та професійної поведінки.

Критичне мислення, що формується завдяки суспільно-гуманітарним дисциплінам, допомагає студентам-медикам аналізувати медичну інформацію, оцінювати достовірність наукових даних, уникати когнітивних упереджень і приймати обґрунтовані професійні рішення [3, с. 349]. Це підвищує рівень їхньої соціальної відповідальності та здатності ефективно діяти в складних ситуаціях.

Ще одним важливим аспектом є розвиток емоційного інтелекту, що дозволяє майбутнім медикам усвідомлювати власні емоції, розуміти почуття пацієнтів і створювати довірливі відносини. Це забезпечує формування командної роботи, лідерських якостей та здатності до кооперації, що є необхідним у медичній практиці.

Суспільно-гуманітарні дисципліни допомагають здобувачам Рівненської медичної академії розвивати навички адаптації та гнучкості в умовах динамічного розвитку медичної сфери. Вони вчать швидко пристосовуватися до змін, аналізувати соціальні та етичні аспекти медицини, приймати відповідальні рішення.

Отже, суспільно-гуманітарні дисципліни є потужним засобом формування соціальних та професійних навичок здобувачів освіти Рівненської медичної академії. Вони сприяють розвитку критичного мислення, емоційної стійкості, комунікативних компетентностей та здатності до професійної рефлексії. Завдяки цим дисциплінам майбутні медичні працівники не лише розширюють свій світогляд, а й стають відповідальними, етично свідомими та соціально активними медичними фахівцями, здатними до конструктивної взаємодії та ефективної роботи у сучасному медичному середовищі.

Ефективне викладання суспільно-гуманітарних дисциплін вимагає застосування сучасних засобів і підходів. Одним із ключових способів у підготовці студентів-медиків є інтерактивне навчання, яке спрямоване на формування не лише фахових знань, а й критичного мислення, комунікативних навичок та емоційного інтелекту, необхідних для ефективної роботи в медичній сфері. Цей підхід передбачає активну взаємодію між викладачем і здобувачами освіти, використання дискусій та дебатів, кейс-методів, рольових ігор, проєктне навчання та мозковий штурм.

Дискусії та дебати є важливими елементами інтерактивного навчання, особливо в підготовці студентів-медиків. Вони дозволяють здобувачам освіти не тільки вдосконалювати навички аргументації та вираження своїх думок, а й розвивати критичне мислення, що є необхідним для прийняття рішень у медичній практиці. Наприклад, під час вивчення дисципліни: «Медична етика та деонтологія» здобувачі освіти беруть участь у дебатах щодо складних етичних питань, таких як конфіденційність пацієнтів, проблема евтаназії, невідкладна медична допомога без згоди в умовах обмеженого часу. Це дає змогу студентам-

медикам обговорити різні підходи до питання, розглянути можливі наслідки кожного вибору та глибше зануритись у виклики, з якими вони можуть зіткнутися у своїй майбутній професійній діяльності.

Однак для більш глибокого розуміння медичних ситуацій та ефективного застосування теоретичних знань, студенти-медики також активно використовують кейс-метод. Це активний метод навчання, який ґрунтується на вивченні реальних або вигаданих ситуацій (кейсів), що дозволяють застосовувати теоретичні знання до практичних проблем. Цей метод доповнює дискусії, дозволяючи студентам не тільки обговорювати можливі варіанти вирішення проблем, а й навчатися приймати рішення в умовах невизначеності, розвивати аналітичне мислення та навички командної роботи.

При вивченні дисципліни «Соціальна психологія» в Рівненській медичній академії майбутні медичні працівники працюють над кейсом, що описує ситуацію пацієнта, який переживає стрес через тривалу хворобу та ізоляцію від соціуму. Пацієнт скаржиться на низький рівень підтримки з боку родини та друзів, що погіршує його психологічний стан і ставить під загрозу ефективність лікування. Студенти-медики аналізують, як фактори соціальної підтримки можуть впливати на здоров'я пацієнта, і які психологічні стратегії можна застосувати для поліпшення його емоційного стану, розглядають роль соціальної підтримки в процесі відновлення здоров'я, визначають, як медичні працівники можуть створити комфортну атмосферу для пацієнта, що стимулюватиме його до взаємодії та допоможе йому відновити зв'язки з навколишнім світом. Це дозволяє їм зрозуміти важливість не лише медичних знань, а й соціально-психологічних аспектів у лікувальному процесі. Отже, кейс-метод сприяє розвитку не лише теоретичних знань, а й практичних навичок, необхідних для ефективної взаємодії з пацієнтами в медичній сфері.

Рольові ігри є одним із ефективних методів інтерактивного навчання, який активно використовують під час вивчення суспільно-гуманітарних дисциплін в медичних закладах освіти. Цей метод дозволяє здобувачам не лише засвоїти теоретичні знання, але й отримати практичні навички, необхідні для майбутньої професійної діяльності. Рольові ігри сприяють розвитку критичного мислення, комунікативних навичок і здатності до прийняття рішень у реальних медичних ситуаціях.

Вивчаючи дисципліну «Історія медицини», майбутні фахівці медичної галузі беруть участь у рольовій грі, яка відтворює медичний диспут між лікарем середньовіччя та сучасним лікарем щодо методів лікування та медичних технологій. Студенти-медики розігрують ролі лікарів різних епох, обґрунтовують свої підходи до лікування пацієнтів, зважаючи на рівень розвитку медичних знань у ту чи іншу епоху. Завдання студентів-медиків – представити свої погляди з точки зору історичних фактів, а також проаналізувати, чому змінились підходи до лікування хвороб і як медична наука еволюціонувала.

Такий підхід дає можливість не лише глибше зрозуміти розвиток медицини, а й навчитися аргументувати свої думки, розвивати історичне мислення та вдосконалювати навички публічного виступу. Майбутні фахівці отримують шанс попрактикуватися у веденні наукових дискусій, зокрема з погляду сучасної медицини, і зрозуміти, чому медичні знання були і залишаються важливими в контексті еволюції людства.

Проектне навчання є ще одним з потужних методів інтерактивного навчання, яке розвиває навички критичного мислення, командної роботи та практичного застосування теоретичних знань. Для студентів-медиків проектне навчання дозволяє працювати над реальними проблемами в умовах, наближених до практики, і сприяє розвитку навичок вирішення складних завдань у команді. Наприклад, під час вивчення дисципліни «Медична соціологія» студенти-медики можуть бути розподілені на групи і отримати завдання розробити проект, спрямований на покращення доступу до медичних послуг у віддалених районах. Кожна група має провести дослідження, вивчаючи соціальні, економічні та культурні фактори, що впливають на доступність медичних послуг, а також визначити методи покращення ситуації, зокрема через використання мобільних медичних бригад чи телемедицини.

Студенти-медики працюють над проектом, збирають та аналізують дані, розробляють стратегії покращення доступу до медичних послуг, обговорюють можливі ризики та варіанти рішень, а також презентують свої результати перед викладачами та іншими студентами. Таке проектне навчання не тільки дозволяє майбутнім медичним працівникам набути досвіду роботи з реальними соціальними проблемами, але й допомагає розвивати навички комунікації, організації та аналізу, які є важливими для майбутніх медичних фахівців.

Після використання проектного навчання, яке дозволяє студентам-медикам зануритися у вирішення реальних медичних та соціальних проблем, важливо звернути увагу на інші методи інтерактивного навчання, зокрема на мозковий штурм. Це ще один ефективний інструмент, який сприяє розвитку креативного мислення, колективного обговорення та швидкого прийняття рішень як необхідні навички для майбутніх медичних фахівців.

У процесі мозкового штурму майбутні фахівці медичної галузі обговорюють різні стратегії, пропонують такі інноваційні рішення, як використання нових технологій для швидкої діагностики або розробку інформаційних кампаній для медичного персоналу. Цей метод допомагає не тільки знайти оптимальні варіанти вирішення проблеми, але й стимулює розвиток командної роботи, навичок комунікації та швидкого прийняття рішень як запоруки професійної діяльності медиків.

Під час вивчення філософії студенти-медики можуть використовувати мозковий штурм для обговорення складних етичних або онтологічних питань, що виникають у медичній практиці. Наприклад, у процесі вивчення філософії

вони обговорюють ситуацію, пов'язану з концепцією «людської гідності» в контексті медичних рішень. Вони отримують кейс, у якому лікар має вирішити, чи застосовувати агресивне лікування для пацієнта, який знаходиться на межі життя і смерті, але не має шансів на повне одужання, і чи це буде морально виправдано з точки зору філософії.

Студенти-медики за допомогою мозкового штурму генерують різні підходи до цього питання, аналізуючи етичні теорії, як-то утилітаризм, де на першому місці ставиться максимізація благополуччя для більшої кількості людей, або деонтологія, що підкреслює безумовне виконання моральних обов'язків незалежно від наслідків. Вони також обговорюють концепцію «гідності» в контексті філософії, як це розглядається в працях І. Канта, і застосовують ці теорії до реальних медичних ситуацій. Такий мозковий штурм дозволяє студентам-медикам не лише глибше зрозуміти філософські підходи до етики, а й розвивати навички критичного мислення, необхідні для прийняття складних рішень у медичній практиці.

Отже, інтерактивні методи навчання є надзвичайно важливими для підготовки майбутніх медичних фахівців. Вони не лише формують знання, а й розвивають ключові навички, що допомагають у реальній медичній практиці, сприяють розвитку емоційного інтелекту та креативності, як важливих чинників у роботі з пацієнтами та прийнятті обґрунтованих рішень у складних ситуаціях.

Викладання суспільно-гуманітарних дисциплін зіштовхується з низкою викликів і проблем, які впливають на ефективність освітнього процесу та якість підготовки студентів. Однією з основних проблем є недостатня мотивація майбутніх фахівців до вивчення цих дисциплін. Оскільки суспільно-гуманітарні науки часто сприймаються як другорядні порівняно з фаховими предметами, студенти можуть не усвідомлювати їхньої практичної значущості, що ускладнює активну участь у навчальному процесі [5, с.95]. Це особливо актуально для студентів-медиків, зокрема Рівненської медичної академії, де гуманітарні дисципліни сприймаються як такі, що не мають опосередкованого значення для майбутньої професійної діяльності.

Ще однією важливою проблемою є необхідність оновлення змісту навчальних програм відповідно до сучасних соціальних викликів. Глобалізація, розвиток інформаційних технологій, соціальні зміни та етичні дилеми вимагають адаптації навчальних матеріалів і впровадження міждисциплінарного підходу. Водночас традиційні методи викладання часто не відповідають потребам сучасних студентів, які звикли до інтерактивного навчання та цифрових технологій [7, с.122]. Це питання є особливо важливим для медичних спеціальностей, адже професійна діяльність лікаря потребує не лише глибоких знань у сфері медицини, а й розуміння соціальних, етичних і психологічних аспектів взаємодії з пацієнтами.

Також існує проблема пасивності здобувачів освіти під час обговорень складних соціальних і етичних питань. Багато тем суспільно-гуманітарних дисциплін стосуються світоглядних орієнтацій, особистих переконань, цінностей, що породжує труднощі у відкритій дискусії та критиці різних точок зору. Викладачам доводиться шукати ефективні методи стимулювання критичного мислення та розвитку аргументованої позиції здобувачів без нав'язування власної думки. Це особливо важливо для тих, хто повинен вміти критично аналізувати інформацію, приймати етично обґрунтовані рішення та вести ефективну комунікацію з пацієнтами.

Додатковим викликом є вплив інформаційного середовища на сприйняття студентами-медиками гуманітарних знань. Надлишок інформації, поширення фейкових новин та маніпулятивних технологій у медіапросторі створюють труднощі в розрізненні об'єктивних даних від суб'єктивних оцінок. Це підвищує потребу в розвитку навичок медіаграмотності та критичного аналізу інформації в межах гуманітарної освіти [1, с.201]. Для студентів-медиків ці навички є особливо актуальними, адже у медичній сфері важливо вміти працювати з достовірними науковими даними, відрізнити доказову медицину від псевдонаукових концепцій та орієнтуватися у величезному потоці інформації, що стосується здоров'я людини.

Викладання суспільно-гуманітарних дисциплін потребує високого рівня педагогічної майстерності, гнучкості та готовності викладачів до використання новітніх методик. Однак не завжди є можливість підвищувати кваліфікацію або отримувати. У Рівненській медичній академії важливо створити умови для інтеграції сучасних підходів у викладанні гуманітарних дисциплін, розвивати методики, які сприятимуть формуванню у студентів-медиків усвідомлення значущості цих знань для майбутньої професійної діяльності.

Зважаючи на проаналізовані аспекти, наголосимо, що основні виклики викладання суспільно-гуманітарних дисциплін пов'язані з недостатньою мотивацією студентів-медиків, необхідністю оновлення змісту навчання, труднощами в обговоренні складних тем, впливом інформаційного середовища та потребою в нових підходах до навчання. Подолання цих проблем потребує інтеграції сучасних методів викладання, активізації студентської зацікавленості та підвищення педагогічної майстерності викладачів [6, с.68]. Для студентів-медиків, зокрема Рівненської медичної академії, особливо важливе усвідомлення того, що гуманітарні знання є невід'ємною частиною медичної професії, адже вони сприяють розвитку емпатії, етичного мислення та ефективної комунікації, що є ключовими складовими професійної діяльності медичного працівника.

Отже, викладання суспільно-гуманітарних дисциплін у медичних закладах освіти повинно бути спрямоване не лише на передачу теоретичних знань, а й на формування ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців. Інтеграція сучасних освітніх технологій, міждисциплінарний підхід та розвиток критичного

мислення допоможуть підвищити мотивацію студентів-медиків та зробити гуманітарні науки більш прикладними. У контексті підготовки медиків це сприятиме вихованню свідомих і відповідальних спеціалістів, здатних не лише лікувати, а й розуміти соціокультурні та етичні аспекти своєї професії. Тож чином, вдосконалення викладання суспільно-гуманітарних дисциплін є необхідною умовою якісної медичної освіти та підготовки висококваліфікованих лікарів.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Суспільно-гуманітарні дисципліни відіграють важливу роль у професійній підготовці студентів-медиків Рівненської медичної академії, оскільки сприяють формуванню критичного мислення, комунікативних і соціальних навичок та здатності до ефективної взаємодії з пацієнтами, колегами й суспільством. Вивчення цих дисциплін допомагає майбутнім медикам краще розуміти соціокультурні та психологічні аспекти взаємодії з пацієнтами, що є необхідним для надання якісної медичної допомоги, розвитку емпатії та професійної етики. Також вони сприяють їх адаптації до викликів сучасної медицини, формуванню лідерських якостей та відповідального ставлення до своєї місії. Суспільно-гуманітарні дисципліни повинні завжди бути невід'ємною складовою освітніх програм у медичних закладах, оскільки вони не лише забезпечують теоретичні знання, але й формують важливі практичні компетенції для успішної професійної діяльності в медицині.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі охоплюють аналіз впливу суспільно-гуманітарних дисциплін на формування міжособистісних навичок студентів-медиків, їхню здатність критично мислити та приймати обґрунтовані рішення в клінічній практиці. Важливим залишається дослідження ефективності інтеграції цих дисциплін у професійну підготовку медичних спеціалістів, зокрема їхнього впливу на якість комунікації з пацієнтами, рівень професійної стресостійкості та морально-етичні аспекти лікарської діяльності. Окрему увагу слід приділити впровадженню сучасних педагогічних технологій, що сприятимуть кращій адаптації майбутніх медиків до викликів сучасної медицини та зростаючих очікувань суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. Безальтернативна матриця освіти: Розумна освіта як потреба і реальність XXI століття. *Вища освіта України*. Київ: Вища освіта, 2024. 235 с.
2. Богдан Ж, Середа Н., Солодовник Т. Формування комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти. Монографія. Харків: друкарня Мадрид, 2020. 178 с.
3. Зотова-Садило О. Ю. Професійно-комунікативний потенціал гуманітарної підготовки студентів у ВНЗ: практичний аспект [Текст]. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : науковий журнал. МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, О. Є. Антонова, Дж. Бішоп та ін.]. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. № 3 (47). С. 343–352.
4. Зязюн І. А. Педагогічна для вчителя в умовах інтегральної освітньої технології. *Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія*. Київ, 2010. № 3. С. 11-22.
5. Лукаш Ю. Основні аспекти формування професійно– комунікативної компетентності студентів–медиків у процесі вивчення соціально–гуманітарних дисциплін. *Вісник університету Альфреда Нобеля. Серія Педагогіка і психологія. Педагогічні науки*. Дніпро, 2018. № 1. Дніпро. С. 94–101.
6. Махновська І. Р., Круковська І. М. (2019) Суспільно-гуманітарна підготовка студентів-медиків – запорука успішного формування та якісного зростання показників їхньої професійної підготовки. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*. Харків, 2019. № 6 (329). Ч. 2. С. 62-72.
7. Пометун О. Реалізація компетентнісного і діяльнісного підходів у сучасному підручнику історії. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 2. Київ. 170 с.
8. Шевченко О. Гуманістичний та особистісно – діяльнісний підхід процесу формування комунікативної компетентності студентів – гуманітаріїв. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Остріг, 2019. 5 (73). С. 277–279.

REFERENCES

1. Andrushchenko V. Bezalternatyvna matrytsia osvity: Rozumna osvita yak potreba i realist XXI stolittia [The Inevitable Matrix of Education: Smart Education as a Need and Reality of the 21st Century]. *Vyshcha Osvita Ukrainy*. Vyshcha Osvita, 2024. Kyiv, 235 s. [in Ukrainian].
2. Bohdan Zh., Sereda N., Solodovnyk T. Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv zakladiv vyshchoi osvity [Formation of Communicative Competence of Higher Education Students]. Monograph. Drukarnia Madryd, Kharkiv, 2020. 178 s. [in Ukrainian].
3. Zotova-Sadylo O. Yu. Profesiino-komunikatyvnyi potentsial humanitarnoi pidhotovky studentiv u VNZ: praktychnyi aspekt [Professional and Communicative Potential of Humanitarian Training of University Students: Practical Aspect]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*. MON Ukrainy, SumDPU im. A. S. Makarenka, Sumy, 2015. No. 3 (47). S. 343–352. [in Ukrainian].
4. Ziaziun I. A. Pedahohichna dlia vchytelia v umovakh integralnoi osvitnoi tekhnologii [Pedagogy for the Teacher in the Conditions of Integral Educational Technology]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnyu systemamy: filosofoiia, psykhologiiia, pedahohika, sotsiologiiia*, 2010. No. 3. S. 11–22. Kyiv. [in Ukrainian].
5. Lukash Yu. Osnovni aspekty formuvannia profesiino-komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv-medykiv u protsesi vyvchennia sotsialno-humanitarnykh dystsyplin [Main Aspects of Forming Professional Communicative Competence of Medical Students in the Process of Studying

Socio-Humanitarian Disciplines]. *Visnyk Universytetu Alfreda Nobelia. Serii: Pedagogika i psykholohiia. Pedagogichni nauky*, 2018. No. 1, Dnipro. S. 94–101. [in Ukrainian].

6. Makhnovska I. R., Krukovska I. M. Suspilno-humanitarna pidhotovka studentiv-medykiv – zaporuka uspishnoho formuvannia ta yakisnoho zrostantnia pokaznykiv yikhnoi profesiinoi pidhotovky [Socio-Humanitarian Training of Medical Students as a Guarantee of Successful Formation and Qualitative Growth of Their Professional Training Indicators]. *Visnyk Luhanskoho Natsionalnoho Universytetu imeni Tarasa Shevchenka: Pedagogichni nauky*, 2019. No. 6 (329), Part 2. S. 62–72. Kharkiv. [in Ukrainian].

7. Pometun O. Realizatsiia kompetentnisnoho i diialnisnoho pidkhodiv u suchasnomu pidruchnyku istorii [Implementation of Competence-Based and Activity Approaches in the Modern History Textbook]. *Ukrainskyi Pedagogichnyi Zhurnal*, 2015. No. 2, Kyiv, 170 s. [in Ukrainian].

8. Shevchenko O. Humanistychnyi ta osobystisno-diialnisnyi pidkhid protsesu formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv-humanitariiiv [Humanistic and Personality-Activity Approach to the Process of Forming Communicative Competence of Humanities Students]. *Naukovi Zapysky Natsionalnoho Universytetu «Ostrovska Akademiia»: Serii «Filolohiia»*, 2019. No. 5 (73). S. 277–279. Ostroh. [in Ukrainian].

**SOCIAL AND HUMANITARIAN DISCIPLINES AS A MEANS
OF SHAPING PROFESSIONAL AND SOCIENTAL SKILLS
AMONG STUDENTS AT RIVNE MEDICAL ACADEMY**

Yurii LINNIK

PhD in Philosophy, Associate Professor,
Associate Professor at the Social and Humanitarian Disciplines Department,
Rivne Medical Academy,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0002-0203-2714
e-mail: future.of.ukraine87@gmail.com

Oksana DOVGALETS

PhD in History,
Associate Professor at the Social and
Humanitarian Disciplines Department,
Rivne Medical Academy,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0009-0004-5438-4801
e-mail: DovgaletsO@gmail.com

Abstract. This article explores the main challenges and issues faced in teaching socio-humanitarian disciplines in medical educational institutions, particularly at Rivne Medical Academy. The paper highlights the lack of student motivation towards studying these subjects, the need for updating curricula in response to modern social and technological challenges, and the problems associated with student passivity during discussions of complex social and ethical issues. The importance of developing critical thinking, media literacy, and effective communication skills for future medical professionals is emphasized, as these skills are essential for making ethical decisions and working with patients.

The article focuses on the significance of interactive teaching methods such as case-based learning, role-playing games, project-based learning, and brainstorming, which promote the

development of critical thinking, teamwork, and communication skills among students. The authors stress the necessity of integrating modern educational technologies and an interdisciplinary approach to enhance student interest in studying the humanities.

The article addresses the challenges of integrating socio-humanitarian knowledge into medical education, which, in many cases, is considered secondary to specialized medical subjects.

For medical students, particularly at Rivne Medical Academy, it is crucial to recognize that humanities knowledge is an integral part of medical practice, as it contributes to the development of empathy, ethical reasoning, and effective communication, which are critical components of a physician's professional activity.

Thus, improving the teaching of socio-humanitarian disciplines is a necessary condition for ensuring high-quality medical education and the preparation of highly qualified doctors capable of addressing medical and social issues in the contemporary context. By focusing on the application of interdisciplinary approaches and critical thinking development, medical institutions can better equip future doctors with the skills they need to excel in their professional roles and navigate the increasingly complex healthcare landscape.

Keywords: socio-humanitarian disciplines, professional skills, social skills, higher education, critical thinking, communication, emotional intelligence, interactive teaching methods, pedagogical innovations, professional training.

Стаття надійшла до редакції 07.04.2025 р.